

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. Respondetur ad argumenta pro affirmatiua sententia ab aduersariis excogitata, ac superius posita. Ex part. 11. tract. addit. 2. resolut. etiam 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

erroribus à Sede Apostolica damnatis, & qui iam pro hæresibus in Ecclesia haberentur, semper accessisse Concilij cuiusdam Generalis condemnationem: Quod enim quæso, Concilium Generale Pelagianos damnavit, ut ipsi pro hæreticis in Ecclesia haberentur, certè, ut ex Prospero præmonuimus post decreta Concilij Africani à Zosimo Papa approbata, statim toto orbe pro hæreticis habiti sunt ipsi Pelagiani, quod etiam Novatianos condemnavit, qui jam tempore Cypriani inter hæreticos censebantur, & Nycenum Concilium omnium Oecumenicorum primum centum viginti quinque annis ex Baronio tom. 2. & 3. præcellerunt. Cherintus iam Apostolorum tempore, & paulò post, Appelliani, Valentiniani, Marcionistæ, tanquam hæretici in Ecclesia denigrati sunt, & contra eorum hæreses Irenæus, & Tertullianus, & alij calamum acuerunt, quod quæso, Concilium Generale tunc celebratum fuit, ut ipsi pro hæreticis per totam Ecclesiam haberentur.

6. Itaque dicendum est, quòd non expediebat Ecclesiæ, propter quam hæc potestas data est Pontifici, ut illi daretur quasi alligata, & dependens à Concilio Generali: ergo verisimile non est ita fuisse datam; ac subindè poterit Pontifex sinetali Concilio veritatem definire sine periculo erroris. Antecedens ostendit primò, quia difficillimum est Concilium Generale congregare, & ordinariè fieri non potest sine magno labore & dispendio Ecclesiæ, & aliquando potest esse moraliter impossibile, propter persecutiones, bella, vel alia impedimenta. Aliundè verò potest sæpè instare necessitas dammandi novam insurgentem hæresim, vel declarandi veritatem aliquam necessariam, quæ ad dubium revocatur: ergo oportuit Summum Pontificem habere hanc potestatem independentem à Concilio Generali. Secundò, quia ita erat utilis ad majorem Ecclesiæ unitatem, quia nisi caput Ecclesiæ haberet in omnibus superiore potestatem, facilè possent oriri schismata. Tertio, numquam legimus, hanc potestatem datam esse Pontifici dependenter à Concilio, sed potius è converso datam esse Concilio dependenter à Papa; vnde ratione illius habet infallibilitatem; & ideò ante confirmationem eius non habet dictam auctoritatem; Ergo Pontifex per se habet illam; vnde de factò solent Concilia Generalia illius sequi iudicium, ut videre licet in *Ephesino primo*, & *Calcedonensi*, & in *Nyceno secundo*. Et videri etiam potest Innocent. I. *epist. 26.* & Gregorius *lib. 4. epist. 32.* & Gelasius in *epist. ad Faustum*.

7. Vnde ex *superius dictis* Andreas Duallius Professor Sorbonicus *tract. de Pontifice part. 2. quæst. 1.* sic ait: Absolutè certum est Summum Pontificem neque in fide, neque in moribus ex cathedra decernendis errare posse, statimque à sua canonica electione infallibilitatis privilegio à Christo donari. Laudabilis in Academia Parisiensi viget consuetudo, qua Baccalarij de quætionibus Theologicis solemniter responsuri, protestationes præmittunt, se nolle quidquam contra decreta Sanctæ Matris Ecclesiæ, necnon Sanctæ Sedis Apostolicæ, & Romanæ, asserere aut defendere, & si quid in actu disputationis adversus eiusmodi decreta illis exciderit, vel ignorantia, vel immemoria, vel lingue præcipitio attribuendum velle. Ita ille. Cui adde alium Doctorem Gallum Ioannem de lect. in *tract. de auctor. Pont. lib. 2. per totum*: contra Simonem Vigorium asserentem infallibilitatem non competere Pontifici, nisi à Concilio Generali.

RESOL. III.

Respondetur ad argumenta pro affirmativa sententia ab adversariis excogitata, ac superius posita Ex part. II. tract. addit. 2. Ref. etiam 3.

5. 1. *Supra in ref. 1.* aliqua argumenta adduximus, quæ sententiam affirmativam videbantur stabilire. Idè ad primum respondeo, quòd in Evangelio, sicut toti Ecclesiæ promissa est assistentia Spiritus Sancti, *Ioann. 14.* sic Petro, & eius successoribus, *Lucæ 22.* & ita sicut tota Ecclesia errare non potest, sic nec Petri successor in definiendo. Ad id autem quod dicitur *ex Actor. 15.* dico quòd licet solus Petrus auctoritate ordinaria posset definire quæstionem de legalibus, imò solus Paulus, aut Iacobus iurisdictione delegata, ut optimè vidit Bellarminus *lib. 4. cap. 17. ad secundum* tamen placuit eam definire in Concilio, ubi de illa re fuit facta magna inquisitio.

2. Ad secundum argumentum respondeo primò non esse tinendum, quòd Papa definiat aliquid sive in Concilio, sive extra Concilium absque sufficienti diligentia, quoniam qui promissit Petro, & successoribus eius assistentiam Spiritus Sancti, ad definiendum, promissit media, idest inquisitionem veritatis, & quod faciet illam diligentiam, quæ sufficiat, sicut si promitteret Deus ubertatem segetum, promitteret etiam curam Agricultorum circa cultum terræ. Secundò, non est alligatus Romanus Pontifex, ut faciat istam sufficientem diligentiam in Concilio, vel extra Concilium, quia utroque modo potest consulere viros doctos, & inquirere antequam definiat.

3. Ad id autem, quod dicebatur in argumento, si hoc ita est, frustra est congregare Concilia. Respondetur negando consequentiam, quoniam cum ad definiendum aliquid debeat precedere inquisitio, & consultatio, optimè fit in Concilio per diligentiam Patrum, qui ibi sunt congregati. Et declaratur magis, quia id, quod definitur tanquam de fide inquiritur in scriptura, & in traditionibus, &c. optimè autem in Concilio fit ista inquisitio per Patres totius Ecclesiæ. Accedit ad hoc, quòd hac ratione Patres si aliquando dissentiant, melius uniantur, & unusquisque illorum cognoscit quid in sua Diocesi debeat proponere credendum suis subditis.

4. Ad tertium argumentum respondeo negando antecedens: Ad ejus probationem respondeo, Stephanum quidem Pontificem tum verbis, tum scriptis instituisse, ut antiqua Ecclesiæ consuetudo de non rebaptizandis iis, qui ab hæreticis baptizati fuerant, inviolabiliter servaretur; imò etiam hoc ipsum præcepisse, quemadmodum liquet ex *epistola Cypriani 74. quæ est ad Pompeium*: numquam tamen definivit velut rem fide tenendam. Et propterea, quamvis Cyprianus non sine culpa repugnaverit Stephano Papæ, ejusque præcepto non obedierit, eum tamen immunem fuisse ab hæresi diximus 2. 2. *quæst. 11. art. 2.* partim quia non erat pertinax, ut potè paratus acquiescere definitioni Ecclesiæ: vnde numquam se ab alijs, qui contra sentiebant, separavit; partim quia nihil adhuc erat ab Ecclesia determinatum ac definitum, sed consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, & hæc sola opponebatur inducere volentibus novitatem, ait Augustinus *lib. 2. de baptismo c. 9.* Si autem extitisset aliqua definitio, non sola consuetudo fuisset opposita, sed ipsa definitio fuisset allegata.

5. Neque

5. Neque his obstat, quod (ipso Cypriano teste dicta epist. 74.) Stephanus Papa censeret excommunicandos esse eos, qui docerent rebaptizandos illos, qui fuerant baptizati ab hereticis : quia nunquam illos excommunicauit ; neque vel eos à sua, vel seipsum ab eorum communione separauit, sed in eadem semper unitate Ecclesie ipsos habuit, ac cum eis permansit.

6. Ad confirmationem respondetur : Propterea fuisse diuersas sine peccato sententias Catholicorum tempore Cypriani, quia Summus Pontifex Stephanus non voluit rem velut ad fidei dogma pertinentem, determinare sine Concilio Generali, sed tantum voluit, ac præcepit antiquam consuetudinem seruari.

7. Ad quartum argumentum de Pontifice in hæresim lapsio, respondeo ; si eius hæresis Ecclesie manifesta est, facile liberabitur ab illo, quia tunc non agnoscit illum vt pastorem, sed vt lupum ouile uolentem destruere. At si hæresis non sit in Ecclesia nota, sed forte sub aliqua controversia uersetur, ipseque ex malitia, vel ignorantia uellet Ecclesiam inficere, nequaquam posset, quia antequam id præstaret, Deus illum è vita eriperet, aut alia via impediret definitionem, aut tandem faceret, vt verum pronunciaret. Quæ omnia necessarii sequuntur via ordinaria ex promissione facta Ecclesie, non defuturum in ea spiritum veritatis.

8. Ad quintum argumentum de approbatione Pontificia scriptorum Basilij, Chrysostomi, Nazianzeni, &c. Respondeo Pontificem non approbasse omnia illorum dicta vera esse, & tanquam vera esse habenda ; quia non erant Canonici scriptores, sed declarauit eos bene scripsisse ; hoc est bona intentione, & zelo, qua cum intentione stare optime potest per ignorantiam non attigisse aliquando veritatem. Et hæc omnia docet Castillo, Syluius, Cælius Palanus, & alij, *vbi infra*. Remanet igitur fatis firmata nostra sententia ex rationibus pro e aductis, & ex solutionibus ad argumenta aduersariorum.

RESOL. IV.

Quanam censura Theologica inuenda sit hac propositio? Decreta Papa loqueris ex Cathedra extra Concilium non habent Infalibilitatem, & ideo posse errare. Ex part. II, tr. addit. 2. Ref. etiam 4.

§. I. Am satis supra probatum est, Pontifices etiam extra concilium Generale posse determinare aliquid de fide, & hoc infallibiliter ; nunc videndum est contraria sententia Almaini Gersonis, & aliorum, qua censura sit inuenda ; & in hoc est difficultas inter Catholicos ; vnde ego diligenter, & cum ingenti labore aliorum sententias à me collectas in profectum adducam. Dico igitur primò, sententiam, quam *superius* impugnauimus vocari solum improbabilem à duobus Doctoribus Louanienibus Maldero in 2. 2. D. Thome quest. 10. art. 1. & à Ioanne Wiggers etiam in 2. 2. quest. 10. art. 1. tract. de Pontifice dub. 5. num. 177. vbi sic ait : Pontificis iudicium in questionibus fidei determinandis, non tantum cum Concilio Generali, sed etiam quandocumque ex cathedra loquitur, & Ecclesiam totam docet eum obligatione ad ita credendum, & docendum, est profectum certum, & infallibile. Est hæc assertio non tantum contra hereticos, sed etiam contra Catholicos nonnullos, vt contra Gersonem, & Almainum de

potestate Ecclesia, contra Alphonsum à Castro libro 1. cap. 2. & quarto aduersus hæreses. Adrianum in 3. quest. de confirmatione ad secundum principale circa finem. Tenetur communiter ab aliis Catholicis, ita vt opposita sententia habeatur improbabilis. Ita Wiggers. Sed ego admiror modestiam horum Doctorum, & puto eorum censuram censurandam esse.

2. Dico secundò, aliquos asserere, supradictam sententiam esse temerariam. Ita Stapletonius *contr. 3. quest. 4.* alij verò putant esse erroneam, Franciscus del Castillo lib. 3. sentent. tom. 2. disput. 16. q. 6. n. 4. Aragonius in 2. 2. D. Thome tract. de Pontifice quest. 1. art. 10. Fragosus de Republ. tom. 2. lib. 1. disput. 1. §. 3. num. 25. & alij. Bellarminus verò de Romano Pontifice lib. 4. cap. 3. & Tannerus tom. 3. disp. 1. quest. 4. dub. 6. num. 150. addunt esse hæresim proximam. Vide etiam Granadum in 2. 2. contr. 1. tract. 7. disp. 2. sect. 2. num. 8. qui citat Melchiorum Canum.

3. Sed ego puto nostram sententiam esse de fide, & contrariam hereticam, & ita docet piissimus, & sapientissimus Pater Suarez de fide disputat. 5. sect. 8. num. 4. & Pitigianus in 3. sentent. tom. 2. disput. 25. quest. 2. art. 4. conclus. 2. Quibus adde Gregorium de Valentia tom. 3. quest. 1. punct. 7. §. 4. vbi dicit contrarium sentientes errare in fide grauissimè ; & Bañes in 2. 2. quest. 1. art. 10. dub. 2. asserit, tanquam Apostolicam traditionem esse tenendam. Et nostram sententiam ad fidem pertinere cum Suarez, & alijs, ex valido fundamento probat, & tenet etiam Amicus in cur. Theolog. tom. 4. disput. 7. quest. 1. num. 33. sic itaque asserit : Quotiescumque in aliqua propositione expressè reuelata continetur alia implicite, non solum expressè reuelata, sed etiam implicite contenta pertinet ad eandem fidem, non quidem vt deducta, sed vt explicita. Atqui in hac propositione expressè reuelata : Petrus etiam extra Concilium Generale definiens res fidei habet infallibilem auctoritatem à Christo, virtute continetur hæc : Quisque legitimus Petri Successor etiam extra Concilium Generale res fidei definiens habet infallibilem auctoritatem : ergo etiam hæc, non vt deducta, sed vt explicita pertinebit ad eandem fidem, ad quam pertinet maior expressè reuelata ; Maior propositio expressè habetur in sacris oraculis, in quibus omnes promissiones à Christo factæ Petro, vt Rectori, & Pastori vniuersalis Ecclesie factæ non sunt singulari, & indiuiduæ personæ ipsius. Minor euidenter deducitur ex sine, propter quem talem auctoritatem Christus contulit Petro, vt eam nimirum perpetuaret in Ecclesia, in cuius emolumentum illam Petro contulit. Ita Amicus.

4. Et quidem veritas Catholica nostræ sententia præter rationes *superius* adductas, etiam patet ex consensu, & traditione Ecclesie ; nam in primis, vt dicebam, Pontifices à principio hanc potestatem in se agnouerunt, & illa vti sunt, & non est verisimile illam vstirpasse, tum propter eorum multitudinem, & magnam sanctitatem ; tum propter consensionem, & obedientiam Ecclesie. Deinde ipsæmet Concilia Generalia approbata hanc in Pontifice potestatem recognoscunt, vt patet ex Concilio Viennensi in Clement. unica de summa Trinit. & ex Concilio Florent. sess. 25. in fine, & ex Lateranensi sub Leone X. qui articulum 24. Lutheri hanc veritatem negantis, tanquam hereticum damnauit.

5. Item, vt supra diximus, Concilia Prouincialia à Pontificibus confirmata recipiuntur ab Ecclesia tanquam regula fidei infallibilis, vt patet ex Concilio